

Aan de slag met de klimaatscan

Handreiking uitvoering Stresstest Klimaatbestendigheid

Op www.ruimtelijkeadaptatie.nl vindt u de Handreiking Stresstest Klimaatbestendigheid. Deze handreiking helpt u bij het opzetten en uitvoeren van onderzoek naar de klimaatbestendigheid van uw bebouwd gebied en het veranderende klimaat.

Het accent van de handreiking ligt bij planvorming voor regio, stad en wijk. Het is geen blauwdruk, maar biedt bouwstenen om binnen uw planproces op structurele wijze rekening te houden met klimaatverandering. Blader daarom eens door de tekst om te zien wat voor u van belang is.

Om waterrobuust en klimaatbestendig te handelen binnen uw gemeente is een goede analyse van het plangebied belangrijk. Als hulpmiddel voor deze analyse wordt in veel gevallen een scan naar klimaatbestendigheid uitgevoerd. In een klimaatscan, ook wel stresstest genoemd, wordt informatie verzameld over kwetsbare plekken voor overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte. Daarnaast geeft een klimaatscan inzicht in geschikte adaptatiemaatregelen.

De klimaatscan is een hulpmiddel

Een klimaatscan is een hulpmiddel op basis waarvan u besluiten kunt nemen over de te volgen strategie of de uit te voeren maatregelen. Een goede klimaatscan levert basisinformatie, waarmee u het juiste advies kunt maken voor uw organisatie. Om deze informatie goed te delen is een klimaatatelier een goed instrument. Nog beter is het als u het klimaatatelier kunt inbedden in een bestaand proces, met als eindresultaat een bestuurlijk advies.

Er bestaat geen uniforme klimaatscan

Klimaatscans zijn er in alle soorten en maten. U bepaalt zelf wat het beste past.

- 1. Bepaal vooraf de verwachtingen.** Wat wilt u bereiken met de klimaatscan? Wilt u bewustwording creëren bij uw bestuur of ambtelijke organisatie of wilt u op basis van de stresstest een concreet uitvoeringsplan in beeld krijgen? Deze verwachtingen bepalen grotendeels de mate van detaillering van de klimaatscan.
- 2. Bepaal het schaalniveau.** Het type klimaatscan hangt ook af het schaalniveau. Een klimaatscan voor een gemeentelijke of provinciale visie is strategischer dan een klimaatscan voor een klein plangebied. In dit laatste geval kan de klimaatscan concrete oplossingen aandragen, terwijl op strategische niveau de klimaatscan ingaat op mogelijke oplossingsmaatregelen.
- 3. Bepaal de thematiek.** Daarnaast bepaalt het soort onderwerpen, die voor uw plangebied relevant zijn, de invulling van de klimaatscan. Liggen er in uw plangebied kwetsbare of vitale functies, zoals ziekenhuizen of elektriciteitshuisjes, dan zult u in de klimaatscan rekening willen houden met het effect op deze functies en het handelingsperspectief bij een calamiteit.

Betrek vanaf het begin de juiste partijen

Klimaatverandering in stedelijk gebied raakt iedereen die er woont, werkt of recreëert. Als u een klimaatscan uitvoert om overstromingen en wateroverlast in beeld te brengen, dan kan het belangrijk zijn om, naast de gemeente, het waterschap, de provincie, ontwikkelaars of woningbouwcorporaties te betrekken. Als u met een klimaatscan het effect van hitte op stedelijk gebied in beeld wilt brengen, kan het belangrijk zijn om bijvoorbeeld gezondheidsinstellingen te betrekken. Hoe eerder relevante partijen aan tafel zitten, des te beter de uitkomsten van een klimaatscan worden gedragen.

Pilot stresstesten

Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie heeft een pilot uitgevoerd waarbij tien klimaatscans (stresstests) zijn uitgevoerd in een eenvoudige vorm. Het doel van de pilot is om te leren van de ervaringen die worden opgedaan en om partijen op gang te helpen bij het in beeld brengen van kansen en knelpunten.

Een eerste scan naar kwetsbaarheden levert een goede bijdrage aan de start van de discussie over klimaatadaptatie bij betrokken partijen. Het helpt het bewustwordingsproces op gang. Deze scan geeft echter niet een pasklaar antwoord op de vraag welke maatregelen betrokken partijen moeten nemen.

De klimaateffectatlas

Op www.ruimtelijkeadaptatie.nl vindt u de klimaateffectatlas. Deze dynamische kaart toont dreigingen van overstromingen, wateroverlast, droogte en hittestress. U kunt inzoomen naar uw eigen plangebied om de effecten in beeld te krijgen. De klimaateffectatlas is vrij beschikbaar op het kennisportaal. Dit instrument is effectief voor agendering en daarmee de startfase van het opstellen van een adaptatiestrategie. De informatie in de klimaateffectatlas biedt, zonder lokale aanvullingen, echter onvoldoende detailinformatie om op lokaal niveau goede uitspraken te doen over mogelijke oplossingsrichtingen.

Een klimaatscan klimaatadaptatie is breder dan wateroverlast in beeld brengen

Bij het begrip klimaatscan wordt in eerste instantie vaak gedacht aan het in beeld brengen van het effect van wateroverlast of overstromingen. Klimaatadaptatie is echter breder dan alleen wateroverlast. Een algemene klimaatscan wordt uitgevoerd voor overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte en de gevolgen hiervan voor vitale en kwetsbare functies.

Werk aan bewustwording in ambtelijke organisatie

Klimaatverandering raakt het werk van meer afdelingen binnen uw organisatie dan u denkt. Het kan erg verhelderend zijn bij de uitvoering van een klimaatscan naast de rioleringsmedewerker ook de planeconoom of de ruimtelijk ontwerper te betrekken. Zij bekijken de informatie die uit de klimaatscan komt met een andere bril. Daarnaast weten de mensen van de buitendienst vaak bijzonder goed waar al eens klimaateffecten zijn opgetreden.

Een klimaatscan aanbesteden

Welke bedrijven kunt u inhuren om een klimaatscan te doen? Over het algemeen is het zo dat de meeste adviesbureaus op het vlak van ruimtelijke inrichting, openbare ruimte en civiele techniek klimaatscans aanbieden. Zorg dat u vooraf een goed beeld hebt van de verwachtingen, het schaalniveau en de thematiek van de klimaatscan waar u naar op zoek bent. Vraag de bureaus naar voorbeelden van gedane klimaatscans en vergelijk deze met uw verwachtingen. Meervoudig aanbesteden helpt om de verschillen in beeld te brengen. Houd er bij de aanbesteding rekening mee dat een hoog detailniveau van de verwachte effecten vaak duur is, terwijl dit niet nodig is voor een klimaatscan die op strategisch niveau wordt gebruikt of die ingezet wordt om bewustwording te creëren. Houd er ook rekening mee dat een complete klimaatscan ingaat op alle effecten (overstromingen, wateroverlast, hitte en droogte) en op vitale en kwetsbare functies.

